

Kartlegging av irsk myrklegg i Møre og Romsdal i 2018

Rapport J.B. Jordal nr. 12-2018

Forsidebildet viser irsk myrklegg fra Bjørnøya i Haram, den kjennetegnes av kraftig håret beger. Foto: J.B. Jordal.

Utførende konsulent: Biolog J.B. Jordal AS	Prosjektansvarlig: John Bjarne Jordal	ISBN-nummer: 978-82-92647-73-2 (pdf)
Oppdragsgiver: Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavingdelinga	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Solveig Silset Berg	Dato: 30.11.2018
Referanse: Jordal, J.B. 2018. Kartlegging av irsk myrklegg i Møre og Romsdal i 2018. <i>Rapport J.B. Jordal nr. 12 - 2018</i> . 25 s.		
Referat: Arten kystmyrklegg deles i to underarter, heimyrklegg (vidt utbredt, ikke rødlistet) og irsk myrklegg (VU - sårbar). På oppdrag fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal er det utført kartlegging av irsk myrklegg i Møre og Romsdal i mai-juni 2018. Det er undersøkt 80 lokaliteter og funnet seks nye sikre lokaliteter, og besøkt to lokaliteter hvor arten er kjent fra før. En ny forekomst på Grisvågøya i Aure er et helt nytt geografisk område, men ligger ikke så langt unna forekomstene i Trøndelag. Bestanden på alle lokalitetene tilsammen er opptalt til ca. 1270 individer fordelt på 106 delforekomster (GPS-punkter). Bestanden er ofte liten, variabel fra år til år, og trolig nokså avhengig av skjøtsel/forstyrrelse i form av beiting. Restbestander kan overleve på forstyrret mark som veikanter og stikanter. I uforstyrret natur tyder observasjoner på at den kan overleve på grunnlendte berg og vegetasjonsfattige sig, eventuelt forstyrret av iserosjon (sig/ras av is eller snø). Den taksonomiske statusen til irsk myrklegg er ønskelig å få klarlagt med DNA-analyser.		

FORORD

Denne rapporten summerer opp resultatene fra kartlegging og overvåking av irsk myrklegg i Møre og Romsdal i 2018. Arbeidet er utført av Biolog J. B. Jordal AS på oppdrag fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal, med midler fra Miljødirektoratets tilskudd til tiltak for trua arter. Kontaktperson hos Fylkesmannen har vært Solveig Silset Berg. Prosjektansvarlig har vært John Bjarne Jordal.

Sunndalsøra 30.11.2018

John Bjarne Jordal

Biolog J.B. Jordal AS

INNHold

Forord	4
Innhold	5
Innledning.....	6
Bakgrunn	6
Formål	7
Metode.....	8
Forarbeid	8
Feltarbeid.....	8
Etterarbeid, bestemmelser	8
Rapportering.....	8
Resultater.....	9
Undersøkte lokaliteter	9
Funndata	13
Økologi.....	21
Bilder	22
Kilder.....	25
Skriftlige kilder	25

INNLEDNING

Bakgrunn

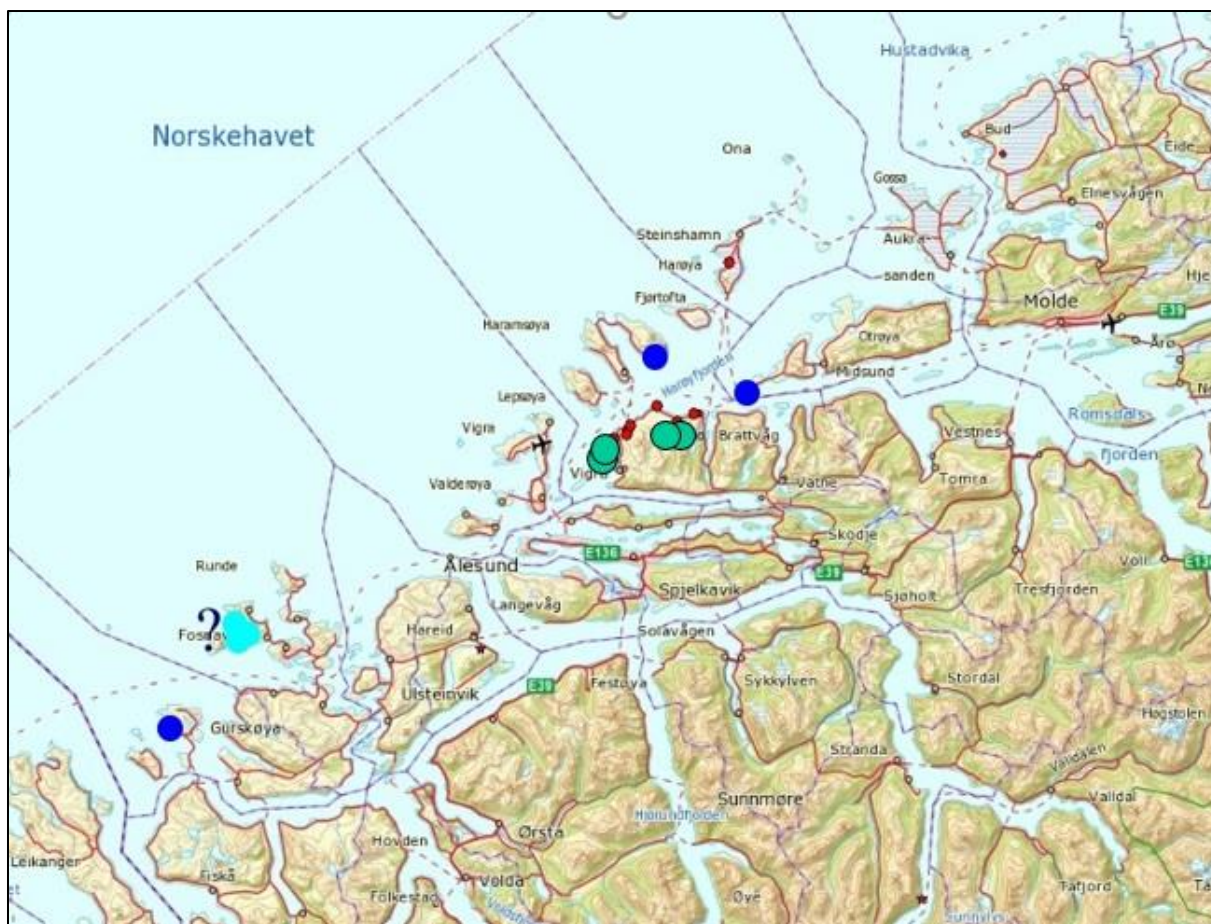
Arten kystmyrklegg (*Pedicularis sylvatica*) deles i to underarter, heimyrklegg (*Pedicularis sylvatica* ssp. *sylvatica*, vidt utbredt, ikke rødlistet) og irsk myrklegg (*Pedicularis sylvatica* ssp. *hibernica*, VU - sårbar). Fylkesmannen i Møre og Romsdal har våren 2018 innvilget søknad fra rapportforfatteren om midler til kartlegging av irsk myrklegg. Tilsvarende prosjekt ble også gjennomført i 2016 og 2017 (Jordal 2017, 2018). Geografisk avgrensing av prosjektet er presisert til Møre og Romsdal. For beskrivelser og omtale av irsk myrklegg vises til Jordal (2017).

Figur 1. Den norsk totalutbredelsen av irsk myrklegg (VU) *Pedicularis sylvatica* ssp. *hibernica* i Norge etter Artskart i mai 2016, før kartleggingene i 2016-2018 i Møre og Romsdal startet. Det er to tyngdepunkt, ytre Sunnmøre og munninga av Trondheimsfjorden.

Irsk myrklegg har en utpreget vestlig/oseanisk utbredelse både i Norge (sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon, Moen 1998) og på de britiske øyer. Den er altså endemisk for Nordvest-Europa (Norge og Irland/Storbritannia). I Norge har den to tyngdepunkt i utbredelsen, ytre Sunnmøre og munninga av Trondheimsfjorden.

På figur 2 angis kjent utbredelse av irsk myrklegg i Møre og Romsdal etter feltarbeidet i 2018, med både kjente og nye lokaliteter. Funn i Herøy i 2016 regnes som noe usikre.

Figur 2. Kjent utbredelse av irsk myrklegg i Møre og Romsdal etter Artskart mai 2016 og supplert med egne funn 2016-2017. Små røde prikker: kjent før 2016; mørkeblå prikker: nye lokaliteter 2016; lyseblå prikker: usikre nye lokaliteter 2016; grønne prikker: nye lokaliteter 2017. Fra Jordal (2018).

Status til alle hårete eksemplarer funnet på Nerlandsøya i Herøy er usikker. Ifølge britiske kilder (f.eks. Biological Records Centre 2018, <http://www.brc.ac.uk/plantatlas/index.php?q=node/1596>) er mellomformer mellom irsk myrklegg og heimyrklegg observert på de britiske øyer i enkelte områder der de to taksæne møtes.

Formål

Formålet med undersøkelsene av irsk myrklegg er en systematisk ettersøking for å finne nye lokaliteter, samt reinventering av kjente lokaliteter med sikte på bedring av kunnskapen om bestand og utbredelse. Besøk til kjente lokaliteter er nyttig både som overvåking og for oppbygging av kunnskap om bestandsvariasjoner.

METODE

Forarbeid

Kilder til eksisterende informasjon om irsk myrklegg er Artskart (Artsdatabanken & GBIF 2018), Naturbase (Miljødirektoratet 2018), og egenutviklet database over funn av rødlistearter i Møre og Romsdal, samt noe litteratur (oppsummert av Jordal 2017). Egne undersøkelser i 2016-2017 er også tilgjengelig i Artskart. Forberedelser til feltarbeidet ble utført tidlig i mai 2018.

Feltarbeid

Arbeid med irsk myrklegg ble oppstartet med forarbeid i mai, og feltarbeidet er gjennomført i perioden 28. mai-5. juni. Mai og første del av juni er blomstringstid for både irsk myrklegg og heimyrklegg, senere er oppdagelsessjansen mye mindre. Feltarbeidet ble konsentrert til kjente forekomster og deres nærområder på Sunnmørs- og Nordmørskysten, samt andre ytterkyst-områder med lignende habitater. Det ble lagt en del vekt på å oppsøke ikke undersøkte deler av Sunnmørs- og Nordmørskysten, samt lete etter nye områder i Haram, som har kjerneområdet for irsk myrklegg i Møre og Romsdal. De forekomstene som ble funnet ble talt opp så godt det lot seg gjøre, både kjente og nye forekomster.

Etterarbeid, bestemmelser

Innsamlet materiale er gjennomgått i etterkant og kontrollert vha. relevant bestemmelseslitteratur (bl.a. Lid & Lid 2005). En del viktige funn er det tatt belegg av, dette gjelder særlig irsk myrklegg. Disse er sendt til Naturhistorisk museum i Oslo.

Rapportering

Alle artsbestemte funn av irsk myrklegg er sammenstilt i tabellform, de publiseres i denne rapporten og vil bli søkbare i Artskart. Funn som det er tatt belegg av vil bli levert til Naturhistorisk museum i Oslo. Prosjektet omfatter ikke oppdateringer av naturtypelokaliteter i Naturbase, men på lokale utbredelseskart er også eksisterende naturtypelokaliteter tatt med.

RESULTATER

I denne avsnittet presenteres oversikt over undersøkte lokaliteter og funnlistene for irsk myrklegg og andre truede arter funnet under feltarbeidet. Irsk myrklegg har som presentert innledningsvis en kjent utbredelse som omfatter hovedsakelig ytterkysten av Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag, til forskjell fra heimyrklegg som har en bredere, suboseanisk utbredelse.

Undersøkte lokaliteter

Tabell 1 nedenfor viser oversikt over undersøkte lokaliteter i 2018, med antall individer opptalt, om lokaliteten er kjent eller ny, og om det ble funnet heimyrklegg eller ikke.

Arbeid med irsk myrklegg (*Pedicularis sylvatica* ssp. *hibernica*, VU-sårbar) ble oppstartet med forarbeid 27.05.2018 og feltarbeid er gjennomført i perioden 28. mai-05. juni. Det ble oppsøkt 80 lokaliteter i kommunene Aure, Eide, Fræna, Haram, Herøy, Sande, Smøla, Sula, Vanylven og Ålesund. Irsk myrklegg ble også gjenfunnet på to kjente lokaliteter i Haram (Remmingsvegen/Gamlemsmyrene og Flemsøya, men nå funnet over et større område) og bestandene ble opptalt. I tillegg ble det funnet 6 nye lokaliteter (i Aure, Haram og Sande). Noen av disse lokalitetene er viktige og har mange delforekomster, noe som tydeliggjør at arten er tilfeldig og dårlig kartlagt fra før. Noen lokaliteter er heller ikke avgrenset som naturtypelokaliteter i Naturbase (se figur 4-8).

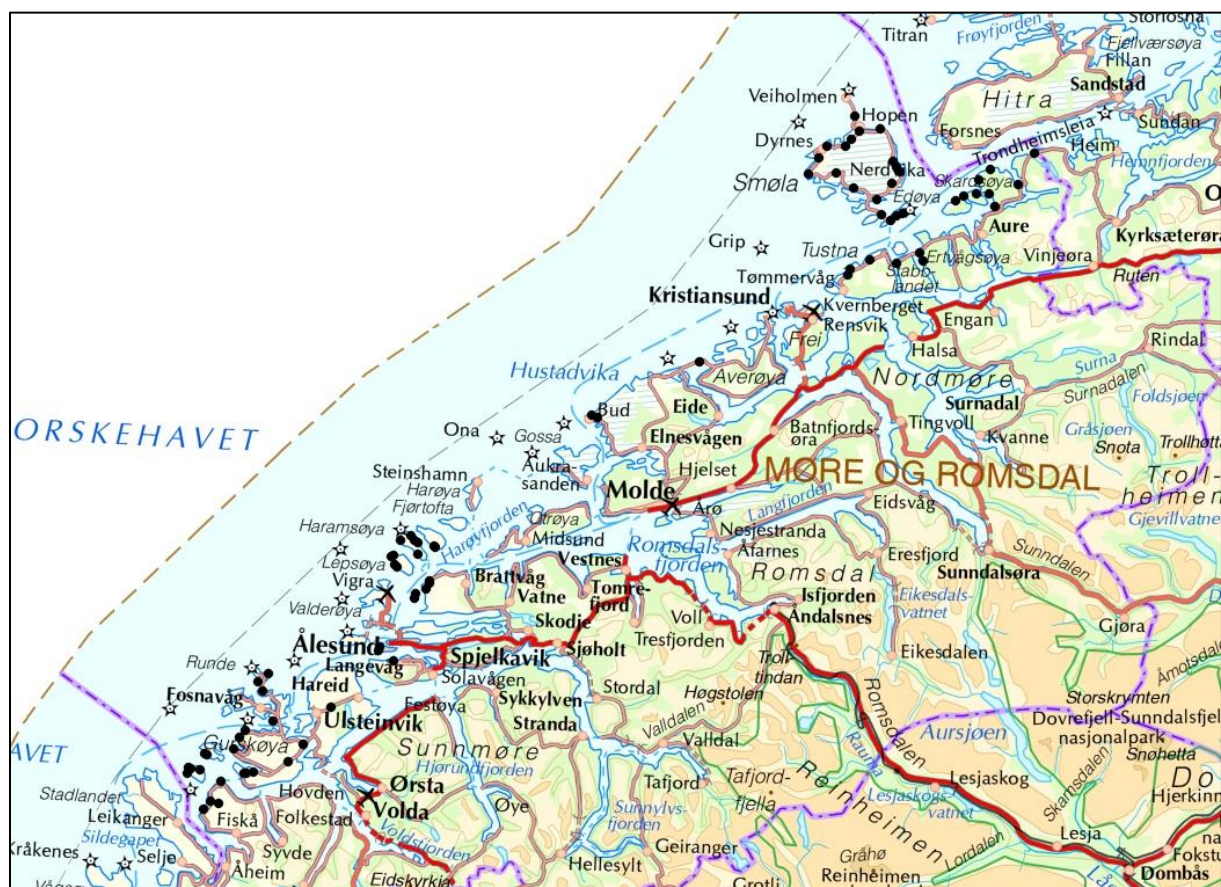
Tabell 1. Oversikt over undersøkte lokaliteter undersøkt for irsk myrklegg i 2018, sortert etter kommune og lokalitetsnavn. Bare en posisjon er oppgitt for hver lokalitet, som kan inneholde mange atskilte delforekomster. 0=ingen funn, X=funn av irsk myrklegg, x=funn av heimyrklegg (vanlig kystmyrklegg).

Dato	Komm	Lokalitet	Undersøkte habitat	UTMØ	UTMN	Irsk myrkl	Hei-myrl	Kjent/ny
02.06.	Aure	Ertvågøya: nord for Viavika	fuktig lyngheifuruskog, lysåpen, beita av sau	463840	7009820	0	0	
02.06.	Aure	Ertvågøya: Ormbostad	fuktig lyngheifuruskog, lysåpen, beita av sau	463080	7011530	0	0	
02.06.	Aure	Grisvågøya: Aukan	bergendt fuktig kystlynghei	470760	7022337	X	x	NY, nytt geografisk område
02.06.	Aure	Kjørsvik: Tuvika	heier med spredt furu, lyngvegetasjon og myrflekker	487064	7032163	0	0	
02.06.	Aure	Lesundøya vest for Drageid	veigrøft	475115	7023835	0	0	
02.06.	Aure	Lesundøya: Årvikskaget	bergendt fuktig kystlynghei	472306	7023432	0	0	
02.06.	Aure	Skardsøya, nord for Melland	fukthei, myr, veikanter	475462	7026676	0	0	
02.06.	Aure	Skardsøya, Ulvsnes	lett langs traktorspor på myr, veikanter, grunnlendt berg	483676	7025687	0	0	
02.06.	Aure	Skardsøya: Kallandsvågen	fuktig hei, traktorspor, veigrøft	477777	7023822	0	0	
02.06.	Aure	Skardsøya: Rønsvika, Skipnes-stranda	tråkkpåvirka beiter og hei nær stranda (storfe)	477848	7028798	0	0	
02.06.	Aure	Skardsøya: Torsetsundet	veigrøft	479005	7021097	0	0	
01.06.	Aure	Stabblandet ved Mevika	kystlynghei, fuktig, tråkkpåvirka av sau	458387	7009350	0	0	

Dato	Komm	Lokalitet	Undersøkte habitat	UTMØ	UTMN	Irsk myrkl	Hei-myrl	Kjent/ny
01.06.	Aure	Tustna: Brandsvika	kystlynghei, fuktig	452679	7009909	0	x	
01.06.	Aure	Tustna: vest for Leira	veikant	448040	7006771	0	0	
01.06.	Aure	Tustna: Vestneset ved Leira	kystlynghei, fuktig	448571	7008173	0	0	
20.05.	Eide	Atlanterhavsvaien: Lyngholmen ved Eldhusøya	forstyrta mark ved vei	417116	6988665	0	x	
19.05.	Fræna	Gulberget	naturbeitemark ved sti	395824	6977044	0	x	
19.05.	Fræna	Øst for Bud	veikant, kalkrik	394578	6977471	0	0	
30.05.	Haram	Bjørnøya, Bøvika	kystlynghei, fuktig	357681	6939361	X	x	NY
30.05.	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	kystlynghei, fuktig	357892	6940385	X	x	NY
04.06.	Haram	Flemsøya: Rogne nedenfor Johnsegarden	fuktig naturbeitemark	361995	6949990	0	0	
04.06.	Haram	Flemsøya: Rogne vest for Johnsegarden	fuktig naturbeitemark og hei	361712	6950152	X	x	kjent
05.06.	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	fuktig kystlynghei ved bekk	360692	6942457	X	x	NY
05.06.	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360114	6941352	X	x	kjent - videre utbredelse
04.06.	Haram	Haramsøya: Håvika	fuktig kystlynghei ved sti	358350	6951040	0	x	
04.06.	Haram	Haramsøya: Langeneset	fuktig kystlynghei	357532	6951460	0	0	
04.06.	Haram	Haramsøya: Myskja	fuktig hei/myr	358452	6948461	0	0	
04.06.	Haram	Haramsøya: sør for Ulla	fuktig kystlynghei	356890	6952313	0	0	
04.06.	Haram	Haramsøya: Vesteinvika	naturbeitemark	354833	6951518	0	x	
05.06.	Haram	Lepsøya utside: Bryggja	nordvendt berg i kystlynghei	352924	6948092	0	0	
05.06.	Haram	Lepsøya utside: Rønstad vest	gjengroende fuktig hei	354047	6945840	0	x	
05.06.	Haram	Lepsøya utside: Rådet	gjengroende fuktig hei	353637	6946385	0	x	
05.06.	Haram	Lepsøya utside: Rådet nord	myrsig	352819	69477889	0	x	
05.06.	Haram	Lepsøya utside: vest for Kjedalsnakken	nordvendt berg i kystlynghei	353342	6948176	0	0	
05.06.	Haram	Skjeltene: Gjerdet	fuktig kystlynghei, bekkkant	360763	6942897	X	x	NY
28.05.	Hareid	Hareidseidet	Fattig minerotrof myr	340232	6916694	0	0	
29.05.	Herøy	Djupvikvatnet	kystlynghei, stikant	334437	6908784	0	x	
29.05.	Herøy	Gurskøya: Løsetstranda	veikant	322401	6911695	0	0	
30.05.	Herøy	Herøy gard	fuktig beitemark	328008	6913642	0	0	
28.05.	Herøy	Leikongeidet: Sætreplassen	intermediær fuktig naturbeitemark	331239	6905300	0	0	
29.05.	Herøy	Remøya: Sæviktunellen nord	kystlynghei, nordvendt	326033	6919996	0	0	

Dato	Komm	Lokalitet	Undersøkte habitat	UTMØ	UTMN	Irsk myrkl	Hei- myrkl	Kjent/ny
29.05.	Herøy	Runde: Langenes	kystlynghei, stikant	327258	6923714	0	x	
29.05.	Herøy	Runde: Måganen	fuktig naturbeitemark	325027	6921853	0	x	
29.05.	Sande	Gursken: ovenfor Knotten	kystlynghei, fuktige sig	324105	6903080	0	0	
29.05.	Sande	Gurskøya: Gjønset	kystlynghei	319888	6907788	0	0	
29.05.	Sande	Gurskøya: Hide	fuktig naturbeitemark	321150	6910303	0	x	
29.05.	Sande	Kvamsøya: Basseneset	fuktig beitemark	310197	6902852	0	0	
29.05.	Sande	Kvamsøya: Ristesundet	kystlynghei, stikant	311047	6903819	0	x	
29.05.	Sande	Kvamsøya: Ristesundet	kystlynghei, fuktig	310368	6904015	0	x	
29.05.	Sande	Kvamsøya: vest for Kalsnes	fuktig kystlynghei	312827	6903603	0	0	
29.05.	Sande	Larsnes nord	veikant	322164	6902686	0	0	
29.05.	Sande	Larsnes: Drageskardet	fuktsig i hei	322644	6902811	0	0	
28.05.	Sande	Sandsøya: ovenfor Kinna	kystlynghei, kant av traktorvei	314368	6906718	X	x	NY
28.05.	Sande	Sandsøya: Skare	kystlynghei, brent	313840	6906807	0	x	
03.06.	Smøla	Dyrnes øst	veikant	443702	7033737	0	0	
03.06.	Smøla	Edøya: Edøyvalen	veigrøft	459430	7019613	0	0	
03.06.	Smøla	Edøya: Korsvollen-Utheim	veigrøft	457039	7018278	0	0	
03.06.	Smøla	Edøya: vest for Grønbukta	veigrøft	458300	7019165	0	0	
03.06.	Smøla	Fuglvågen nord	veigrøft ved fuktig hei	445622	7028111	0	0	
03.06.	Smøla	Grunnvågen, ved veien	innsjøstrand	447560	7033694	0	0	
03.06.	Smøla	Haugøya nord for Hopen	fuktig hei	449690	7039990	0	0	
03.06.	Smøla	Hopen, Brennskaget	veikant, fuktig hei	448912	7035287	0	0	
03.06.	Smøla	Hopen, øst for Aunvågen	veikant	450504	7036758	0	0	
03.06.	Smøla	Indre Roksvågen, ved veien øst for Aurebekken	veikant, fuktig grunnlendt hei	458344	7029301	0	0	
03.06.	Smøla	Kuli, SØ-sida nær veien	naturbeitemark (sau)	455106	7019414	0	x	
03.06.	Smøla	Nord for Nerdvika	veikant mot fukthei	457253	7025932	0	x	
03.06.	Smøla	Rokstad: Nyvoll	veikant	457608	7030691	0	0	
03.06.	Smøla	Skarpnesvågen ved Brattvær	strandeng og fuktig hei	442127	7031295	0	0	
03.06.	Smøla	Skjølbergvågen: Djupvika	veigrøft ved fuktig hei	449250	7025040	0	0	
03.06.	Smøla	Steinsøysundet	veikant	454902	7037274	0	0	
03.06.	Smøla	Straumen	fuktig eng	454180	7022685	0	0	
03.06.	Smøla	Strømskaget	fuktig hei, veikant og naturbeitemark	439825	7027936	0	0	
03.06.	Smøla	Åndalsvatnet sørøst	ferskvannstrand, grusvei i hei	459057	7028472	0	0	
30.05.	Sula	Sandvika	kystlynghei, fuktig	353296	6926382	0	0	

Dato	Komm	Lokalitet	Undersøkte habitat	UTMØ	UTMN	Irsk myrkl	Hei- myrkl	Kjent/ny
29.05.	Vanyl-ven	Hakallestranda: Røynestad	veikant	313543	6895322	0	x	
29.05.	Vanyl-ven	Sandvikdalen	veikant	316645	6896607	0	x	
29.05.	Vanyl-ven	Sandvikdalen, ved Kvia hyttefelt	veikant	315003	6897048	0	x	
29.05.	Vanyl-ven	Åram: ovenfor kirka	sti i kystlynghei	317345	6901108	0	x	
30.05.	Åle-sund	Hessa: Storskardet	kystlynghei, fuktig	350336	6929200	0	x	
30.05.	Åle-sund	Hessa: Sævollen	kystlynghei, fuktig	350109	6928400	0	x	

Figur 3. Kartframstilling av dataene i tabell 1, lokaliteter hvor irsk myrklegg er ettersøkt under feltarbeidet i 2018.

Funndata

Funn (detaljerte delforekomster) av irsk myrklegg registrert under kartlegginga i 2018 er presentert i tabell 2. Ofte er det funnet delforekomster flere steder på samme lokalitet.

Tabell 2. Funn av irsk myrklegg (VU) observert under feltarbeidet, med detaljerte posisjoner og antall opptalte individer: UTMØ=østkoordinat, UTMN=nordkoordinat (UTM sone 32, WGS84), H=høyde over havet i meter, N=antall, alle funn er samlet av John Bjarne Jordal. Posisjonsnøyaktighet er ca. 3-7 m for alle funn. Funnene er tilgjengelige som observasjoner i Artskart, noen også som belegg.

Art	Dato	Komm	Lokalitet	Habitat	UTMØ	UTMN	H	N
irsk myrklegg	02.06.2018	Aure	Grisvågøya: Aukan	berglendt fuktig kystlynghei	470873	7022306	30	2
irsk myrklegg	02.06.2018	Aure	Grisvågøya: Aukan	berglendt fuktig kystlynghei	470865	7022300	30	1
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, Bjørnøyfjellet NØ	kystlynghei, fuktig, nær sti	357983	6939351	30	2
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, Bøvika	kystlynghei, fuktig	357864	6939306	47	1
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, Bøvika	kystlynghei, fuktig	357681	6939361	5	2
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, Bøvika	kystlynghei, fuktig	358028	6939340		1
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	veikant	358250	6940390		5
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	kystlynghei, fuktig	358221	6940454	22	1
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	kystlynghei, fuktig	358110	6940553	14	5
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	kystlynghei, fuktig	357892	6940385	3	6
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	kystlynghei, fuktig	357853	6940344		1
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	kystlynghei, fuktig, tråkkpåvirka	358101	6940203	25	1
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	kystlynghei, fuktig, tråkkpåvirka	358101	6940203	25	3
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	kystlynghei, fuktig	358153	6940190	14	25
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	kystlynghei, fuktig	358162	6940213		2
irsk myrklegg	30.05.2018	Haram	Bjørnøya, nordvestre del	kystlynghei, fuktig	358176	6940232		2
irsk myrklegg	04.06.2018	Haram	Flemsøya: Rogne vest for Johnsgarden	fuktig naturbeitemark og hei	361681	6950155		1
irsk myrklegg	04.06.2018	Haram	Flemsøya: Rogne vest for Johnsgarden	fuktig naturbeitemark og hei	361704	6950148		4
irsk myrklegg	04.06.2018	Haram	Flemsøya: Rogne vest for Johnsgarden	fuktig naturbeitemark og hei	361717	6950143		5
irsk myrklegg	04.06.2018	Haram	Flemsøya: Rogne vest for Johnsgarden	fuktig naturbeitemark og hei	361732	6950134		6

Art	Dato	Komm	Lokalitet	Habitat	UTMØ	UTMN	H	N
irsk myrklegg	04.06.2018	Haram	Flemsøya: Rogne vest for Johnsengarden	fuktig naturbeitemark og hei	361746	6950125		5
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	fuktig kystlynghei ved bekk	360692	6942457	20	2
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	traktorveikant	360689	6942452		3
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360504	6942363		6
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360493	6942342		1
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360483	6942324		13
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360471	6942293		3
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	fuktig kystlynghei, i tråkk	360473	6942273		1
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	fuktig kystlynghei, i tråkk	360455	6942244		10
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360439	6942221		4
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360430	6942210		10
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360416	6942184		10
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360410	6942157		30
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360402	6942133		20
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360401	6942122		18
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	fuktig kystlynghei ved bekk	360401	6942106		25
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant + myr	360394	6942091		15
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360395	6942057		20
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360396	6942039		10
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360386	6942014		12
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	bekkesig i kystlynghei	360388	6941981		3
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360366	6941935		35
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360354	6941911		17
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360352	6941900		22
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	fuktig kystlynghei	360358	6941897		2
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360348	6941891		8

Art	Dato	Komm	Lokalitet	Habitat	UTMØ	UTMN	H	N
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360345	6941878		8
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360339	6941857		5
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360328	6941838		22
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	fuktig kystlynghei	360339	6941840		13
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360325	6941832		5
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360312	6941811		42
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360305	6941789		10
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360301	6941769		15
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	fuktig kystlynghei	360301	6941769		7
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360292	6941757		18
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360279	6941733		17
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360275	6941719		10
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360260	6941677		7
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360247	6941658		23
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360239	6941637		18
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	fuktig kystlynghei	360239	6941637		6
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360225	6941594		41
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	fuktig kystlynghei	360229	6941589		16
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360211	6941556		3
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360211	6941548		30
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360203	6941535		35
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360202	6941525		11
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360197	6941506		13
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360186	6941477		34
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360180	6941465		12
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360174	6941445		32

Art	Dato	Komm	Lokalitet	Habitat	UTMØ	UTMN	H	N
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360158	6941425		16
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360123	6941374		3
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360118	6941369		3
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Gamlemsmyrene, ved Remmevegen	veikant	360114	6941352		4
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	veikant	360726	6942848	24	1
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	fuktig kystlynghei, bekkekant	360763	6942897		30
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	fuktig kystlynghei, bekkekant	360773	6942889		13
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	fuktig kystlynghei, bekkekant	360779	6942878		15
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	fuktig kystlynghei, bekkekant	360794	6942880		6
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	fuktig kystlynghei, bekkekant	360812	6942873		28
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	fuktig kystlynghei, bekkekant	360821	6942878		25
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	fuktig kystlynghei, bekkekant	360836	6942890		40
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	fuktig kystlynghei, bekkekant	360848	6942898		10
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	fuktig kystlynghei, bekkekant	360866	6942892		25
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	traktorslepe, dyretråkk	360850	6942915		5
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	veikant	360845	6943004		7
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	veikant	360842	6943025		130
irsk myrklegg	05.06.2018	Haram	Skjeltene: Gjerdet	veikant	360898	6943063		30
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: ovenfor Kinna	kystlynghei, kant av traktorvei	314368	6906718	85	5
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: ovenfor Kinna	kystlynghei, kant av traktorvei	314406	6906710	85	3
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: ovenfor Kinna	kystlynghei, kant av traktorvei	314463	6906709	85	3
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: ovenfor Kinna	kystlynghei, kant av traktorvei	314488	6906701	85	4
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: ovenfor Kinna	kystlynghei, kant av traktorvei	314538	6906690	85	5
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: ovenfor Kinna	kystlynghei, kant av traktorvei	314656	6906667	85	3
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: ovenfor Kinna	kystlynghei, kant av traktorvei	314807	6906667	90	3
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: Skare	kystlynghei, brent	313840	6906810	25	1

Art	Dato	Komm	Lokalitet	Habitat	UTMØ	UTMN	H	N
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: Skare	kystlynghei, brent	313848	6906803	25	1
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: Skare	kystlynghei	314196	6906725	72	1
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: Skare	kystlynghei, stikant	314240	6906745	76	2
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: Skare	kystlynghei, kant av traktorvei	314246	6906749	76	2
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: Skare	kystlynghei, kant av traktorvei	314255	6906739	80	2
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: Skare	kystlynghei, kant av traktorvei	314317	6906730	80	1
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: Skare	kystlynghei, kant av traktorvei	314352	6906721	85	2
irsk myrklegg	28.05.2018	Sande	Sandsøya: Skare	kystlynghei, fuktig	313670	6907116	5	5

Tabell 2 omfatter 106 punktforekomster med til sammen ca. 1270 individer. Dataene i tabell 2 vil bli tilgjengelige i Artskart. De største bestandene var i Haram: Gamlemsmyrene (779 ind.), nærliggende Skjeltene: Gjerdet (365 ind.), nye forekomster på Bjørnøya (57 ind.) og Flemsøya (21 ind.), videre i Sande: Sandsøya (43 ind.). På den nye lokaliteten på Grisvågøya i Aure ble det bare funnet 3 individer.

Figur 4. Funn av irsk myrklegg (røde prikker) ved Aukan på Grisvågøya i Aure i 2018. Dette er en helt ny forekomst som ligger langt fra bestandene på Sunnmøre, men nærmere forekomstene rundt munninga av Trondheimsfjorden. Eksisterende naturtypelokaliteter i Naturbase med oransje strek. Irsk myrklegg finnes her i en kystlynghei som ikke er registrert i Naturbase fra før. Den er sparsom, bare tre individer ble funnet.

Figur 5. Funn av irsk myrklegg (røde prikker) ved Gamlemsmyrene og Skjeltene i Haram i 2018. Undersøkelsene i 2018 ga mange flere delforekomster enn det som var kjent fra Artskart fra tidligere. Arten finnes hovedsakelig på veikanter langs Remmevegen, men også på myrer og bekkekanter, noe som heller ikke var kjent fra før her. Eksisterende naturtypelokaliteter i Naturbase med oransje strek. Irsk myrklegg finnes her delvis utenfor registrerte naturtypelokaliteter. Gamlemsmyrene går helt inn til lifoten og kunne vært registrert i sin helhet selv om de deles av Remmevegen. Dette er bestandsmessig de viktigste lokalitetene i 2018 med 779 ind. på Gamlemsmyrene/Remmevegen og 365 ind. ved Skjeltene: Gjerdet lengst nord.

Figur 6. Funn av irsk myrklegg ved Stranda mellom Longva og Rogne på Skuløya i Haram i 2016 (oransje prikker, knapt synlige) og 2018 (røde prikker). Undersøkelsene i 2018 ga 21 individer her, som er flere enn i 2016. Eksisterende naturtypelokaliteter i Naturbase med oransje strek. Lokaliteten er en naturbeitemark som burde vært kartlagt i Naturbase.

Figur 7. Funn av irsk myrklegg ved Skare på Sandsøya i Sande i 2016 (oransje prikker, knapt synlige) og 2018 (røde prikker). Den ble i 2018 funnet over et vesentlig større område enn tidligere, særlig langs kantene av en traktorvei, totalt 43 individer. Området er kystlynghei som dels beites noe av sau. Undersøkelsene i 2018 ga flere delforekomster her. Eksisterende naturtypelokaliteter i Naturbase med oransje strek, og alle forekomster ligger innenfor registrerte lokaliteter.

Figur 8. Funn av irsk myrklegg på Bjørnøya og Terøya i Haram i 2016 (oransje prikker), 2017 (blå prikker) og 2018 (røde prikker). Deler av utsida (vestsida) av Bjørnøya ble undersøkt i 2018, og undersøkelsene ga flere nye delforekomster i kystlyngheiene her, med totalt 57 registrerte individer. Eksisterende naturtypelokaliteter i Naturbase med oransje strek. De fleste forekomster ligger innenfor eksisterende naturtypelokaliteter. Nordre del av Bjørnøya ble beitet av storfe, mens sørlige deler av Bjørnøya og hele Terøya er kystlynghei i tidlig gjengroing.

Økologi

Irsk myrklegg og heimyrklegg angis av Lid & Lid (2005) å vokse i fuktig eng, lynghei og myrkanter. I feltarbeidet i 2018 (samt egne tidligere undersøkelser, f.eks. Jordal 2017, 2018) er hovedinntrykket av økologien til irsk myrklegg at den vokser i fuktig beitemark, fuktig hei og grunnlendt myr/myrkanter, men at den forsvinner etter langvarig opphør av beiting/slått. Den synes helt tydelig å være begunstiget av kort vegetasjon og lett forstyrrelse, gjerne forårsaket av beiting eller tråkk, eller forstyrrelse av andre årsaker, f.eks. i stikanter, hjortetråkk eller i kanten av traktorspor, gamle traktorveier, veikanter langs bilveier i utmark o.l., evt. også grunnlendt mark som forstyrres av snø/is på vinteren. Det er trolig at åpne flekker i jorda fremmer spiring og at den foretrekker kort/glissent feltskikt for sin videre vekst. Heimyrklegg har helt tilsvarende økologiske krav, og de to underartene forekommer oftest sammen på de samme lokalitetene (tabell 1). Heimyrklegg har imidlertid en mye videre (suboseanisk) utbredelse som strekker seg langt innover i fjordene, mens irsk kystmyrklegg virker svært bundet til ytterkysten (med unntak av et gammelt, dårlig stedfestet funn i Stranda). Det samme er mønsteret i Storbritannia. Begge taksaene forekommer særlig i de truede naturtypene kystlynghei, myrkant (flere typer) og seminaturlig eng (naturbeitemark og slåttemark), men kan som mange andre plantearter i disse typene også overleve i veikanter, grunnlendte berg mm. Når det gjelder kalkrikhet synes begge taksaene å forekomme i alt fra kalkrikt til nesten helt kalkfattig.

BILDER

Alle foto er tatt av John Bjarne Jordal.

Fra Aukan på Grisvågøya i Aure hvor irsk myrklegg ble funnet fåtallig på en ny lokalitet i et helt nytt geografisk område.

Denne traktorveien ut i heia øst for Skare på Sandsøya (Sande kommune) hadde gode bestander av irsk myrklegg (forgrunnen) i midtrabatten og veikantene. Dette representerer lett forstyrret mark som både irsk myrklegg og heimyrklegg foretrekker.

Ved Skare på Sandsøya (Sande kommune) foregår brenning av kystlynghei (nasjonalt referanseområde for kystlynghei). Irsk myrklegg forekommer spredt og fåtallig i denne heia. Det er store arealer og bare et mindre område er undersøkt.

Remmevegen i Haram går gjennom Gamlemsmyrene. Langs denne veien og dels ut i myrene finnes den hittil største bestenden som er funnet her i fylket. Totalt ble 779 individer opptalt på 55 delforekomster (jf. figur 5).

Ved Gjerdet (Skjelten i Haram) nord for Gamlemsmyrene forekommer irsk myrklegg spredt ut i myra, f.eks. langs breddene av denne bekken, totalt 365 individer.

Irsk myrklegg langs Remmevegen i Haram.

Fra Kletten på Kvamsøya (Sande kommune). Her ble det bare funnet heimyrklegg, i likhet med en rekke andre lokaliteter.

Heimyrklegg på grunnlendt berg i kystlynghei ved Hidsneset i Sande kommune.

Heimyrklegg har snaue beger og er mye vanligere og med en videre utbredelse innover fjordene enn irsk myrklegg. Her fotografert ved Åram i Vanylven langs en sti oppover i gjengroende lynghei.

KILDER

Skriftlige kilder

Artsdatabanken 2015. Norsk rødliste for arter. <http://www.artsdatabanken.no/Rodliste>. Sitert 14.11.2018.

Artsdatabanken & GBIF 2018. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/> Sitert 14.11.2018.

Fægri, K. 1960. Maps of distribution of Norwegian vascular plants. I. The coast plants.

Jordal, J.B. 2017. Kartlegging av irsk myrklegg og truede beitemarkssopper i 2016. Rapport J.B. Jordal nr. 2 – 2017.

Jordal, J.B. 2018. Kartlegging av irsk myrklegg i Møre og Romsdal i 2017. Rapport J.B. Jordal nr. 1 – 2018.

Henriksen, S. & Hilmo, O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

Lid, J. & Lid, D. T. 2005. Norsk flora. 7. utgåve ved Reidar Elven. Det Norske Samlaget, Oslo. 1230 s.

Miljødirektoratet 2018. Naturbase. www.kart.naturbase.no. Sitert 14.11.2018.

Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.